

Toimenpideohjelma saamen kielen elvyttämiseksi dl 31.8.2012

1. Lausunnonantajan tiedot

Vastaajien määrä: 1

Organisaatio

- Lapsiasiavaltuutetun toimisto

Yhteyshenkilö

- Maria Kaisa Aula

Sähköpostiosoite

- mariakaisa.aula@stm.fi

2. Pidätkö ehdotettuja tavoitteita riittävinä ja tarkoituksenmukaisina saamen kielen elvyttämisen kannalta? (max. 4 000 merkkiä)

Vastaajien määrä: 1

- Tavoitteet ovat hyviä ja tarkoituksenmukaisia. Niiden toimeenpanoa on tarpeen varmistaa ja kiirehtiä. Lapsiasiavaltuutettu julkaisi vuonna 2008 saamelaislasten oikeuksien toteutumista raportoivan selvityksen (Rasmus Minna, Saamelaisuus on kuin lahja. Lapsiasiavaltuutetun toimiston julkaisuja 1:2008). Tavoitteet tukevat erittäin hyvin raportin jatkotoimenpide-ehdotusten toteutumista. Korostan saamen kielen ja kulttuurin opetuksen tarjoamista koko maassa koska suuri enemmistö saamelaislapsista ja nuorista asuu saamelaisalueen ulkopuolella. Se vaatii myös nykyisten toimintarakenteiden ja tapojen muutoksia sekä tiedottamista saamelaisten oikeuksista alkuperäiskansana hallinnolle ja päättäjille koko maassa.

3. Näkemyksenne varhaiskasvatusta ja kielipesätoimintaa koskevista toimenpide-ehdotuksista (ehdotukset 1-2) (max. 3 000 merkkiä)

Vastaajien määrä: 1

- Ehdotukset ovat hyviä ja määrärahojen varaaminen jo 2013 talousarviossa tulee varmistaa. Ehdotuksen 2 osalta suositus voisi olla konkreettisempi ja kielipesätoiminnan rakenteita vahvistavampi: "Varhaiskasvatustilain valmistelussa otetaan huomioon saamenkielisen varhaiskasvatuksen kehittämistarpeet sekä kielipesätoiminnan lakisäätöistäminen. Saamelaisen varhaiskasvatussuunnitelman toimeenpanoa tehostetaan."

4. Näkemyksenne saamen kielen opetusta koskevista toimenpide-ehdotuksista (ehdotukset 3-11) (max. 8 000 merkkiä)

Vastaajien määrä: 1

- Ehdotukset ovat lapsiasiavaltuutetun vuonna 2008 laatiman raportin johtopäätösten suuntaisia mutta ehdotusten 4 ja 5 tulisi olla sitovammin muotoiltuja. On välttämätöntä että perusopetuslakia ja rahoitusjärjestelyjä muutetaan niin, että saamen kielen opetuksen tarjonta saamelaisalueen ulkopuolella lisääntyy. Tätä ei pidä jättää selvityksen varaan, Kohta 8 on erittäin tärkeä kielipesätoiminnan täydentäjänä. Tämänkin ehdotuksen tulisi olla sitovammin muotoiltu.

Esitän lisäksi uuden ehdotuksen 12

Saamelaiskäräjien ja opetushallituksen yhteistyötä saamen kielen opetuksen lisäämiseksi saamelaisalueen ulkopuolella lisätään.

Näiden yhteistyönä tiedotetaan saamelaisten oikeuksista alkuperäiskansana sekä saamen kielen elvyttämisen tarpeesta

tehokkaasti koulutuksen järjestäjille, oppilaitoksille sekä koulutuksen päättäjille saamelaisalueen ulkopuolella.

Tiedotetaan lasten vanhemmille

mahdollisuuksista saamen kielen opetukseen.

Perustelu: esteenä hyvien tavoitteiden toteutumiseen on päättäjien ja opetuksen järjestäjien vähäinen tietoisuus alkuperäiskansojen

oikeuksista. Saamelaislasten kokema syrjintä on usein välinpitämättömyyttä: heidän oikeutensa oman kulttuurinsa ja kielensä

ylläpitämiseen eivät toteudu koska päättäjät eivät tunnista niiden olemassaoloa. Saamen kielen edistäminen on saatava mukaan yleisiin koulutuksen

hallintoon ja rakenteisiin (esim. opetushallitus). Yhteistyö kulttuuri-itsehallinnon eli saamelaiskäräjien kanssa tulee olla tiivistä.

5. Näkemyksenne saamen kieltä osaavan pätevän varhaiskasvatus- ja opetushenkilöstön määrän lisäämistä koskevista toimenpide-ehdotuksista (ehdotukset 12-14) (max. 4 000 merkkiä)

Vastaajien määrä: 1

- Ehdotukset ovat kannatettavia. Erityisen tärkeä on valmentaa opettajia vastaanottamaan ja huomioimaan opetuksessa kielipesistä tulevat lapset ja löytämään ratkaisuja opetukseen tilanteissa joissa lasten saamen kielen taidoissa on suuriakin eroja.

6. Näkemyksenne koltansaamen kieltä ja -kulttuuria elvyttäviä erityistoimenpiteitä koskevista ehdotuksista (ehdotukset 15-17) (max. 4 000 merkkiä)

Vastaajien määrä: 1

- Ehdotukset ovat kannatettavia.

7. Näkemyksenne viranomaisten ja julkisyhteisöjen saamen kielen käytön lisäämistä koskevasta toimenpide-ehdotuksesta (ehdotus 18) (max. 3 000 merkkiä)

Vastaajien määrä: 1

- Ehdotus on kannatettava. Lapsiasiavaltuutettua ei ole mainittu saamen kielilaissa, joka on säädetty ennen vuotta 2005. Olemme kuitenkin toimineet lain mukaisesti ja esim. tarjoamme www.lapsiasia.fi sivulla pohjoissaamenkielisessä osiossa perustiedot YK:N lapsen oikeuksien sopimuksesta myös pohjoissaamen kielellä. Esiteteksti lapsen oikeuksista on myös inarinsaamen ja koltansaamen kielillä.

8. Näkemyksenne saamenkielisiä radio-, tv- ja internet-sisältöjen lisäämistä koskevista toimenpide-ehdotuksista (ehdotukset 19-20) (max. 4 000 merkkiä)

Vastaajien määrä: 1

- Ehdotus on erittäin tärkeä ja tarpeellinen ja vastaa saamelaisnuorten jo vuoden 2008 selvityksessämme esittämiä toiveita. Pohjoismainen yhteistyö yleisradioyhtiöiden kanssa olisi tv-tarjonnan lisäämisessä paikallaan.

9. Näkemyksenne saamen kielen huoltoa, tallentamista ja tutkimusta koskevasta toimenpide-ehdotuksesta (ehdotus 21) (max. 3 000 merkkiä)

Vastaajien määrä: 1

- Ehdotus on kannatettava.

10. Näkemyksenne saamelaistaiteen ja -kulttuurin tuen sekä järjestöjen kielityön vahvistamista koskevista toimenpide-ehdotuksista (ehdotukset 22-23) (max. 4 000 merkkiä)

Vastaajien määrä: 1

- Ehdotukset ovat kannatettavia. Ehdotuksen 23 osalta tulisi kohtaamispaikan perustamista tukea myös muissa isoissa kaupungeissa joissa on merkittävä saamelaisväestö (Oulu, Rovaniemi).

11. Näkemyksenne työryhmän esittämistä muista toimenpide-ehdotuksista (ehdotukset 24-30)
(max. 8 000 merkkiä)

Vastaajien määrä: 1

- Ehdotukset ovat erittäin tärkeitä saamelaislasten ja nuorten kannalta:nuorisotyön ja vapaa-ajan toiminnan vahvistaminen oli yksi lapsiasialtuutetun selvityksen ehdotuksia jatkotoimenpiteiksi (2008). Ehdotus 24 on hyvin keskeinen: saamelaisuudesta ei anneta nykyisin juurikaan tietoa koulussa etenään saamelaisalueen ulkopuolella. Tietoa tulee antaa kaikille lapsille ja nuorille, ei vain saamelaisille ja saamelaisalueella asuville. Kohta 26 tulisi kattaa äitiys- ja lastenneuvolan työntekijöiden ohella varhaiskasvatuksen henkilökunnan, perusopetuksen opettajat ja etenkin oppilaitosten rehtorit ja koulutuksen hallinnossa työskentelevät. Kaikki nämä tahot tarvitsevat enemmän tietoa ja ymmärrystä saamen kielestä ja kulttuurista sekä saamelaisten oikeuksista alkuperäiskansana. Esimerkiksi rehtorien tulisi myös saamelaisalueella tukea koulujen elävää kaksikielisyyttä.

12. Muuta lausuttavaa työryhmän ehdotuksesta (max 4 000 merkkiä)

Ei vastauksia.